

του π. Νικολάου Λουδοβίκου

Η διαμάχη περί την αναβάθμιση των Ανωτέρων Εκκλησιαστικών Σχολών στη χώρα μας αρχίζει να προσλαμβάνει τη μορφή ενός κοινωνικού φαινομένου, αποκαλυπτικού για την πορεία της θεολογικής παρέμβασης στα σύγχρονα και μελλοντικά κοινωνικά μας δρώμενα.

Στα μάτια του έμπειρου κοινωνικού αναλυτή η διαμάχη αυτή έχει σαφώς καταρχήν τη συνήθη νεοελληνική δομή της συντεχνιακής τοιαύτης με επιτεθεμένους τους καθηγητές των Θεολογικών Σχολών φυσικά. Οι άνθρωποι αυτοί αντιλαμβάνονται πως χάνουν το μονοπώλιο της όποιας γνώσης θεωρούν πως διαχειρίζονται, ασκώντας έτσι τη δική τους εξουσία πάνω στην Εκκλησία, η οποία ξαφνικά εμφανίζεται να τείνει προς την έναντί τους χειραφέτηση και ανεξαρτησία. Οι ελληνικές Θεολογικές Σχολές είναι, σημειωθήτω, οι μόνες πάνω στον πλανήτη αυτό που φρόντισαν έκπαλαι να αποσυνδεθούν τελείως από κάθε εκκλησιαστική επιρροή ή κηδεμονία. Οπουδήποτε στον πολιτισμένο και μη κόσμο υπάρχουν οιασδήποτε μορφής Θεολογικές Σχολές, οι Εκκλησίες ή οι θρησκείες που εκπροσωπούνται σ' αυτές διατηρούν ακέραιο το δικαίωμα για τον εαυτό τους, εάν θεωρούν πως η διδασκαλία ενός συγκεκριμένου ακαδημαϊκού δασκάλου δεν τους αντιπροσωπεύει πλέον σε μια δεδομένη στιγμή, να του αφαιρούν το δικαίωμα να τις εκπροσωπεί (χωρίς αυτός αναγκαστικά και να απολύεται).

Στον ελληνικό χώρο εμφανίζεται το παράδοξο φαινόμενο της ύπαρξης Θεολογικών Σχολών με ομολογιακό εξωτερικά χαρακτήρα, πλήρη ωστόσο αποσύνδεση από την Εκκλησία, τόσο τυπικά, όσο και συχνά ουσιαστικά. Τι έχει συμβεί; Κατάλοιπο της αρχαίας βυζαντινής «συναλληλίας» μεταξύ Κράτους και Εκκλησίας, το ελληνικό πανεπιστήμιο δεν θεωρήθηκε ποτέ, όπως στην Ευρώπη από το 16ο τουλάχιστον αιώνα, ως η «νέα Εκκλησία» των αστών, η οποία, χειραφετημένη από εκκλησιαστικούς κηδεμόνες, θα οδηγήσει τελικά στο Διαφωτισμό και σε ό,τι ακολουθεί. Έτσι η «συναλληλία» Θεολογικών Σχολών και Εκκλησίας

θεωρήθηκε επίσης στην Ελλάδα ως αυτονόητη και μη χρήζουσα ιδιαίτερης από μέρους της Εκκλησίας φροντίδας. Η πραγματικότητα ήταν πάντοτε κατ' ουσίαν όμως διαφορετική, αφού η διάσταση μεταξύ Γένους και Κράτους σοβεί εδώ και αιώνες στον ελληνικό χώρο: Έτσι η διδασκαλία των κρατικών Θεολογικών Σχολών ήταν και είναι πάντοτε τυπικά δυτικότροπη και σχολαστική (ενώ σήμερα ένα άλλο είδος σχολαστικισμού, ο «νεοπατερικός», βρίσκεται εν δράσει πλήρη, πλην ανομολόγητα), σε αντίθεση προς την πνευματική και ποιμαντική πρακτική της πραγματικής Εκκλησίας. Προσπάθειες έγιναν από συγκεκριμένους ανθρώπους να γεφυρωθεί το χάσμα εκατέρωθεν, πλην όμως σήμερα έχουμε μπροστά μας τις αδιάσειστες αποδείξεις της αποτυχίας του εγχειρήματος. Διότι συμβαίνει το εξής παράδοξο: Απίστευτο, πλην αληθινό, αλλά οι άνθρωποι που σήμερα πρωτοστατούν στην κατά της Εκκλησίας επίθεση, προκειμένου αυτή να μην δει αναβαθμισμένες τις ήδη υπάρχουσες Σχολές εκπαίδευσης των στελεχών της, είναι δύο παντελώς αντίθετες μεταξύ τους ομάδες πανεπιστημιακών, άνθρωποι οι οποίοι κανονικά δεν ανταλλάσσουν ούτε κουβέντα μεταξύ τους.

Από τη μία, λοιπόν, βρίσκονται οι υπερσυντηρητικοί, άνθρωποι με βαθύτατο αντιδυτικό φρόνημα, με απόρριψη κάθε είδους διαλόγου με τη νεωτερικότητα, στην κυριολεξία οι κατεξοχήν εκπρόσωποι του θεολογικού φονταμενταλισμού στην Ελλάδα σήμερα. Το ότι οι άνθρωποι αυτοί μιλούν για Ελευθερία «έρευνας και σκέψης» και για φόβο μεσαιωνικών ελέγχων πάνω τους προκαλεί θυμηδία σε όλους αυτούς οι οποίοι γνωρίζουν το δημόσια κατατεθειμένο γραπτό έργο τους, αφού αυτοί ακριβώς είναι εκείνοι που ασκούν αυτού ακριβώς του είδους τον έλεγχο σήμερα. Τον έλεγχο αυτόν τον ασκούν ΕΠΙ της Εκκλησίας μη κινδυνεύοντας από κανένα έλεγχο δικό της, αφού ευρίσκονται μέσα στο χώρο του ακαδημαϊκού απυρόβλητου. Φροντίζουν, λοιπόν, με το άλλοθι του ακαδημαϊκού δασκάλου να συκοφαντήσουν εκ του ασφαλούς την Εκκλησία τους (ως ... υπερσυντηρητική δήθεν), προκειμένου να συνεχίσουν το φονταμενταλιστικό στραγγαλισμό της ανενόχλητοι (υπενθυμίζω ότι μερικοί εξ αυτών κόντεψαν να δημιουργήσουν εκκλησιαστικό σχίσμα, όταν επισκέφθηκε την Αθήνα ο Πάπας!).

Από την άλλη βρίσκεται η ομάδα των λαϊκιστών- εκσυγχρονιστών. Εδώ η πονηρία είναι λίγο περισσότερη! Διότι οι άνθρωποι αυτοί υποτίθεται πως ομιλούν εκ μέρους της εκκλησιαστικής βάσης -- αφαιρώντας αυτού του είδους την αρμοδιότητα από τον εκκλησιαστικό λόγο, ο οποίος εδώ βαπτίζεται εξ ορισμού εξουσιαστικός και ανελεύθερος. Πρόκειται και εδώ δηλαδή για προσπάθεια εκ του ασφαλούς, άνευ αναλόγου και μέσα στο

ακαδημαϊκό απυρόβλητο, καταναγκαστικού ελέγχου ΕΠΙ της Εκκλησίας, η οποία εμφανίζεται ως μη έχουσα λόγον επί των αναγκών της, ωσάν να μην είναι αυτή η ίδια η κατεξοχήν «λαϊκή» έκφραση ακριβώς αυτού του κατά Χριστόν βιώματος που μέσα της κουβαλά. Τα κατεξοχήν παιδιά αυτά του λαού, οι μέλλοντες κληρικοί, βαπτίζονται «ταλιμπάν», ακριβώς για να ποδηγετηθεί, «εκσυγχρονιστικά» αυτή τη φορά, το λαϊκό αυτό στοιχείο προς ανυπακοή και απόρριψη των κεφαλών του (που και αυτές προέρχονται συνήθως από τα σπλάχνα του), ούτως ώστε να επιτευχθεί στη συνέχεια με άνεση η άλωση από τη σωτηρία μετανεωτερικότητα.

Επειδή δε ο σκοπός αγιάζει, όπως φαίνεται, τα μέσα, το νομοσχέδιο παραποιείται βάνουσα από τους επικριτές του προς δημιουργία εντυπώσεων.

Το μεγάλο λάθος των Θεολογικών Σχολών (το οποίο πληρώνουν σήμερα) είναι ακριβώς το ότι δεν επέτρεψαν ένα διακριτικό και διαλογικό, πλην θεσμοθετημένο, σύνδεσμο με την Εκκλησία. Αποτέλεσμα το πολύ χαμηλό, τόσο υπαρξιακά, όσο και θεολογικά, επίπεδο εκπαίδευσης των τροφίμων τους. Οι ίδιοι οι ακαδημαϊκοί θεολόγοι, με αξεκαθάριστο τόσο το εκκλησιαστικό, όσο και το διανοητικό τους status, βρίσκονται συνήθως στον πυθμένα της ελληνικής διανόησης, μη διαθέτοντας πειστικό λόγο για κανένα από τα μεγάλα σύγχρονα υπαρξιακά ή επιστημονικά προβλήματα.

Όλα τα παραπάνω αποτελούν και την αιτία της βαθιάς ανυποληψίας της σύγχρονης ελλαδικής θεολογίας (όχι όμως και της Ορθόδοξης Εκκλησίας) στο δυτικό κόσμο, γεγονός που δεν επιτρέπεται να αποκρύπτουμε ούτε να εξωραϊζουμε. Ελλαδική θεολογία στη Δύση σήμερα (και αυτό ζει τραγικά ο γράφων τις γραμμές αυτές) σημαίνει εξ ορισμού πιθηκισμό των αυτονόητων και προξενεί βαθιά κατάπληξη η εμφάνιση ελλήνων θεολόγων με γνώση και στοχασμό. Ο πραγματικός φόβος των ακαδημαϊκών, λοιπόν, θεολόγων είναι η απώλεια της ανεξέλεγκτης εξουσίας τους πάνω στην Εκκλησία, ενώ αν διάλεγαν να συμπάσχουν μ' αυτήν και να συνδεθούν θεσμικά μαζί της, τότε πράγματι θα ελύνετο το σημερινό πρόβλημα και θα

αποτελούσαν οι Θεολογικές Σχολές τις πανεπιστημιακές και εκκλησιαστικές ταυτόχρονα σχολές που αναζητούμε, με ενσωμάτωση μάλιστα αβιάστως και των Ανωτέρων Εκκλησιαστικών Σχολών σ' αυτές.

Επειδή όμως δεν υπάρχει η πνευματική και διανοητική ωριμότητα για να συμβεί αυτό το τελευταίο, οι Θεολογικές Σχολές δεν έχουν το δικαίωμα να εμποδίσουν την Εκκλησία να έχει λόγο στην εκπαίδευση των στελεχών της. Ούτε να προγραμματίζει και να ερευνά (να μία ακόμη άγνωστη λέξη για τις Θεολογικές Σχολές) ΕΛΕΥΘΕΡΑ προς όποια κατεύθυνση αυτή νομίζει. Σήμερα στη Δύση προωθείται, προκαλείται και επιζητείται η έρευνα και ο ανταγωνισμός ως άμιλλα και είναι τραγικό οι Θεολογικές Σχολές να ζητούν από την Εκκλησία να μην ερευνά, να μη στοχάζεται και να μην προωθεί τα δικά της πράγματα.

Πρόκειται, δυστυχώς, για προωθημένο ακαδημαϊκό φασισμό!

Πηγή: www.sinevohia.gr